

F O A I E

pentru

M I N T E , I N I M A și L I T E R A T U R A .

Nº. 23.

Duminica 2. Junie.

1840.

Domnului
Marelui Banu M. Ghica,
capul Departamentului din neuntru,
Presidentul Eforiei scolaeru
etc. etc. ect.

Şرمаде

Либвцэтвра іар а лімбілор стрінє претвтінені аре 8н скопъ. Да ної пз-нз ак8м че скопъ а ав8т? Скопъл по-літік ші комерчіал? Да р н8 ведем лишкоале нойстре: тврчаска, немцеаска ші м8скзлеаска. — Скопъл літерар? — Да р н'ам ввз8т сз се либвеце лімбіле докте либр'8н кіп к8м сз се арате афінітатеа ші релација дінтре ёле, ка де ачі сз п8тем ведеа афінітатеа ші релација ли-тре лімбіле ворбітоаде ші либр' а нойстре, ші іар релација лімбілор ворбітоаде к8тре челе докте. — Скопъл ка сз к8л-тівзм пе а нойстре? — Да р н8 о'а вв-з8т спре ачеет сфершіт сз се баце лишкоале лімбіле де аа каре п8теа сз се ликіеа а нойстре ші сз се к8лтівз. Спорінд д8пе фіреа ёї: лімба нойстре се агга-мна лишкоале пз-нз ак8м литокма ка о плантз че креце ли пзмант непрін-

чіос ли міжлокъл алтор планте пзг8бі-тоаде ёї ші к8 тоатъ лигріжіреа грзді-нарз8т, еа н8 фаче де к8т а креци пі-пернічітъ ші раҳітікъ. Де лімба латінж авіа ам ав8т о катедрж ніжніріжітъ ші маї пзрзітъ, ші де лімба італіанж нічі 8на! ші де лімба францеза3з опт клас! Ка ре єсте сколъл лімбій францезе? Ка сз о либвцэм? Ка сз п8тем к8 джиса а не сл8жі аа требінце, пентр8 к8 а аж8нс о лімлж үненералз? — Лицз н'авем пз-нз д-к8м нічі 8н ромэн, почів сз зікъ, нічі дін че1 че2 ші а8 8рмат либвцэтвріле ли Франца, лас аа о парте пе школарії колеци8т ае8т ное8т, ка ре сз поатъ ёши. Афа-рз ші фэрз темере сз поатъ зіче: ка ё8 скрів ка 8н францез, ли време че ка сз зікъ: ё8 скрів ка 8н грек, ё8 скрів ка 8н неамц, ам ав8т ші авем дест8т. Тре-б8е сз фів вре о прічині, к8т н8 се под-те ка лімба францозеаскъ сз фів аша де анебоіе, маї анебоіе де к8т лімба үерманж. Прічиніа єсте фоарте лесне де афлат; прічиніа єсте к8 н'о либвцэм отвнчі к8нд тред8е; прічиніа єсте, ка аа тоате аука-ріле, к8нд врем сз ле либвцэм фэрз ме-тод, фэрз орзінд8іалз.

Да формареа лімбії францюзєші, борбе-
ції карії аž креато аž фост дін ачеіа ка-
рі фші фжк8серж єд8каціа латінеце гре-
чіце ші італіенеце. Фермек8л ачестор
лімбії їа фжк8т сз дга лімбії лор о бр-
тографіе ал квріа к8вант ал афлж чініва
к8млі ан ачесте лімбії; сзг дга ніше фра-
се ада8нате дін скрііторії гречї, латінї
ші італіенї, ші сз ле 8н8аскз ла 8н аок
к8 фрасле ада8нате дін гура попор8л8т
францез. Аша ан зіоа де астгзї амс8шї
8н францез каре се наше ші креще к8
лімба францезж осфер к8м се борбеще де
обіше ан ораше, ан театре, пе амвоане,
пе тріб8нє, пе катедре, іар н8 к8м о бор-
беск пе ласате, амс8шї 8н асеменеа фран-
цез н8 поате сз фіе ан старе а скріе
лімба са en savant, де н8 ва к8ноаще чел
п8цін лімба латінз; к8чі афарз де фор-
мареа стіл8л8т, каре се фаче авннд8 де
нормз пе а8торії власічї, дар амс8шї
ла ортографіе є сіліт ан тоатз віаца сз
кауте ла діксіонар, де н8 ва щі чел п8-
цін латінеце са8 італіенеце. К8м дар
врет ка ної сз п8тем анвзца лімба фран-
цюзєаскз пентр8 к8 не ам п8г ан коле-
міяла ностр8 опт класе де лімба ачеста,
класе формате маї т8лт пентр8 ка сз
ампієгзм пе кліенції ноцрі де к8т пен-
тр8 к8 ач8т8'о тред8ніца?

8н францез, спре єсемпл8, н8 поате
щі ка сз десебеаскз с8ектантії фемееці
чії карі се скрій к8 апсе ші чеї карі
се скрій к8 епсе де к8т сз стea тог-
д'а8на к8 м8на пе діксіонар, дака н8 ва
щі латінеце са8 італіенеце; н8 поате а-
семенеа сз десебеаскз пе (о) дін (ау)
ші (еау) фхрз діксіонар де н8 ва щі а-
ч8т8'о лімбії. К8м ва щі дар ромз8л, де
н8 ва фі прегзтіт маї дінайнте. План

сз аржт імпортанца ші тред8ніца чед ма-
ре а лімбії італіане к8 тред8е бзгатз ан
класле челе д'жнту8 пентр8 алте к8вінте
маї март, воі8 аржта к8 амс8шї пентр8
ачест к8кжт дака врем сз анвзцзм фран-
цюзєші маї темеїнік ші маї лесне, тред8е
сз се бауе маї анту8 лімба італіанз
ан шкоале ші апої чеа францюзаскz. К8нд
копіл8л ва анвзца італіенеце: abbo*d* An-
za, alli *Anza*, const *Anza* . . . лі
ва фі фоарте лесне, к8нд ва анвзца фран-
цюзєші, сз скріе abond *Ance*, alli *An-
ce*, const *Ance* . . . Асеменеа к8нд ва
анвзца італіенеце: audi *Enza*, corri-
spod *Enza* dilig *Enza*, provvid *Enza* .
. . . лі ва фі фоарте лесне сз скріе фран-
цюзєші audi *Ence*, correspod *Ence*,
dilig *Ence*, provid *Ence* . . . Асеменеа
пінтр8 прон8нциреа (о) к8нд се скріе к8
(ау) францюзєші, дака щіе пе де о пар-
те ан італіенеце челе че се прон8нцз (ау)
к8м audienza, augora, aureola . . .
н8 ва вені нічі о латз ан іспітз сз
скріе францюзєші odiance, oroge, ogeole,
чи audiee, auore, auréole; де і
се ва сп8нє іарз к8 тоате борбелे че
с8нт де оріцінз греческз ші латінз са8
ші ромз8н каре аž ан сіні (а) 8рмат
де доз конгоне, ан францюзєші консона
8рмзтоаде се фаче II, лі єсте лесне сз
факз пе palma, psalmu, ромз8нші рау-
тие, spaume, францюзєші к8м ші пе fan-
tasma італіенік са8 греческ с8'л факз
францюзєші fantauite, са8 fantóme шчл:
л8с8м іар тоате борбеле греческі каре ан
чеп препозіціа (еу) ші са8 пріїміт де іта-
ліенї к8 анвзцзн8л італіенеце, лі єсте
лесне а н8 ле греши к8нд анвзцзм фран-
цюзєші, прек8м emblema, emfasi, entu-
siastmo шчл: пе каре н8 ва вені апої

нічі одатъ ли іспітъ але скріє францо-
зесце нічі ромжнесце початъ ambbleme,
amphase anthusiasme. Лицъ ачесте
пілде лиценітоаре ле аддесеїв лиайнте нѣ-
май ка съ артъ требвіца де а се въга
лімба італіанъ маї наїнте де кът чеа фран-
цезъ, дін каре ісворжск мълціме де ли
леснірі каре пентръ пресквартаре ле так,
къчі къчтвіл мѣш ачі нѣ єсте съ фак о
гръматікъ, ші деспре джнгсле се ва ворбі
ла локвіл лор.

Інтръо школлъ де лімбі стржіне,) фіє
ли орі че царж ва фі ачес школлъ, де се
ва въга ші лімба францезъ, требвіе въга-
тъ маї наїнте лімба італіанъ саѣ латінъ
ка съ поатъ лиенвіца къ темеїв пе че д'їн-
твів. Ної лиез авем ші алте къвінте
маї марі де кът тої чеїлалці ка съ ли-
брцішъм лімба італіанъ ші съ о въгзм
ли класеле чесе д'їнтвів де 8маніоаре.

Кънд о провінціе а Дачіеї ар фі автъ
вороюіреа а'ші кълатіва діалектвіл съв ро-
мънеск ші а'л аддече ли старе а єспріма
тоате ідеїле веаквіл ностръ пе 8н план
ретглат ші консквент, каре ромън къ
жудікатъ нѣ ар фі прїміт ачел діалект,
антекмаї д'їпе към се іа фіе-каре д'їпе
чел бісеріческ, авзінд'л де нормъ? Кънд
не ар сп8нє чінєва въ єсте агфіл де діа-
лект ромънеск кълатіват къ авторії съї,
къ вібліотечеле сале, къ діксіонареле са-
ле, ші ачела поате съ не сл8жаскъ де
нормъ към съ кълатівм пе ал ностръ;
каре дін къці а'ш дрепт скоп литеміреа
шкоалелор ші кълатівареа лімбі д'їпе фі-
реа єї, нѣ ар дорі съ щіе каре єсте ачел
діалект ка съл въгзм ли шкоалеле ноа-
стре? Ачел діалект єсте лімба італіанъ,
каре нъмаї ли релацие кътре чеселалте
лімбі єсте о лімбъ, кътре а ноастре ли-

са єсте діалектвіл ромънеск чел кълатіват,
преквім ли тръо време єра ачела ал лиців-
літіл пентръ Гагліа ли треагъ. ба фі о де-
ствіл довадъ паралелісмвіл че факъ ли тре
матеріа ші форма ачестор д'їз діалекте ка-
ре а ші личепвіт а се пъбліка. ба пъти
чінєва ведра вокаевладрвіл де ворбел е
дікале ші гръматіка лор, ші мъ мънглів
а креде ка ба фі конвінс ка ші міне де-
спре ачест адевзр ші деспре требвінца а
се въга ли класеле ноастре маї ли твів де
кът орі че лімбъ. Лицъ ної пънъ аквім
ам автъ лімба францозескъ, ші фэрз а
пътеа съ о лиенвізм пентръ 8ржтвіл ме-
тод че съа артат маї съї, пентръ ка съ
лиенвіца нѣ ла времеа єї, а контрівіт ші
ва контрівіт а не стріка ші лімба, авзінд'в-
се ж8німіа майм8цеше д'їпе форма ачешії
лімбі. баце чінєва де сеамъ, ка маї на-
їнте кънд се кълтвіа маї пъціні вані пе-
нотръ шкоале, ші ликъ пентръ лімба фран-
цезъ маї німік, єша скріитори ромъні пре-
квім ръпогатвіл Григоріе Мітрополітвіл ші
алції а кърора лімбъ ші комп8нere вор-
пътеа ли тоатъ времеа съ плакъ ші съ
доведескъ ка лші скріа ромънеше ідеїле
че авед. Де кънд кълтвіеще цара вані маї
мълці ші къ лімба францозескъ ші маї
мълт де ат8нчі нічі лімба францозескъ
нѣ лиенвізм, ші пе чеса ромъніескъ ам
скімоносіто де tot.

Пре авзінд'в ачестеа, лімба францозескъ, де
нѣ ар авед авторії съї, ли карі поате чі-
нєва кълтвіеще ат8теа ідеї, ар фі, д'їпе към
ші єсте, лімба чеса маї съракъ ші маї не-
дестоїнікъ а лиенвіца чінєва о щінцъ ли-
тръжнга маї вжртос аїтератвіа. Скоацъ
чінєва дін єа ворбел егечеші ші латіне,
ші нѣ щів къчіе ва ръмжна; лицъ вор-
бел е нѣ фак німік, форма 8нєї лімбі ли а-

РАТЖ ДЕСТОЙНІЧІА, ШІ ФОРМА ФРАНЦЕЗЕЙ ЄСТЕ ФОАРТЕ МІКЗ, ФОАРТЕ ПІПЕРНІЧІТЖ, ФОАРТЕ НЕРЕГУЛАТЖ, КА СЗ О ФЕРЕАСКЖ КРЕАТОРІЇ ЄІ ДЕ ЄКІВОЧЕ ШІ НЕЖНЦЕЛЕСУРД, АЙ ФОСТ СІЛІЦІ СЗІ ДЕА АЧЕАСТЖ ОРТОГРАФІЕ ПРІН КАРЕ ДОБЖНДІМ ЛНЦІЛЕСУЛ МАЙ МУЛТ К8 ОКІЇ ДЕ КЖТ ПРІН 8РЕКІ. ЛНТР'ЖНСА ВЕДЕ ЧІНЕВА ХАРАКТЕРВЛ 8НЧІ ОМВЧЕ П8ЦІН СЕ ГЖНДІЩЕ ШІ ВОРБЕШЕ МУЛТ; АН НІЧІ ЛНТР'О ЛІМЕЗ Н8 С'АЙ СКРІС АТХТЕД ДЕ МУЛТЕ КВРЦІ КА АНЧЕА ФРАНЦОЗЕАСКЖ, ШІ ДЕ ВА СТОАРЧЕ ЧІНЕВА ТОАТЕ КВРЦІЛЕ ЄІ К8 АВТОРІ К8 ТОТ АНПРЕ8НЗ, Н8 ПОАТЕ СКОАДЕ 8Н ОМЕР, 8Н БІРЦІЛ, 8Н ДАНТЕ, 8Н МІЛТОН, 8Н ГЕТЕ. ПРЕ АЗНГР АЧЕСТЕД НІЧІ О ЛІМЕЗ ОМЕНЕАСКЖ Н8 ЕСТЕ АН СТАРЕ СЗ ЕСПРІМЕ К8 ДЕСВВАРШІРЕ К8ЧЕТАРЕД ОМУЛ8І, ПЕНТР8 КZ АЛІПСЕЩЕ ВОРБЕ, ШІ ЛІМЕЗ ФРАНЦОЗЕАСКЖ ЄСТЕ ШІ МАЙ НЕДЕСТОЙНІКZ СПРЕ АЧЕАСТА ДЕ КЖТ ТОАТЕ, ПЕНТР8 АЧЕА ЕСТЕ СКРАКЖ АН ВОРБЕ, ШІ БОГАТЖ АН ФРАСЕ, АНТОКМАІ КА 8Н ОМ ЧЕ ВОІЕЩЕ СЗ С8НЧЕЧЕВА, АЛІЛІПСЕЩЕ ВОРБА, ШІ АНЧЕПЕ А ФАЧЕ ФЕЛ8РІМІ ДЕ ФРАСЕ КА СЗ ФІЕ АНЦЕЛІС. АПОЇ СЗ МАЙ БАЗВ ЧІНЕВА ШІ ВОРБЕЛЕ ЧЕ АЙ АН СІНЕ О АФІНІТАДЕ ДЕ АНЦЕЛЕС КZ Н'АЙ ШІ О АФІНІТАДЕ ДЕ С8НЕТ КА АН АЛТЕ ЛІМЕІ. АН АЧЕАСТЖ ЛІМЕЗ ВОРБЕЛЕ ПАРЕ КZ С8НЧ АВ8НКАТЕ ДЕ АНТЖМПЛАРІ ФХРЖ ГЖНДІРЕ. ВЕДЕ ЧІНЕВА: *lieu*, ші апої localité ші local; *oeil* ші апої occulaire; *païen* ш'апої paganisme; *fraire*, ші апої fraternel, fraternité . . . — фхрж frate, фхрж ucidere, ш'апої fraticide фхрж *hoste* (oaste) ші апої hostil, hostilité, фхрж lucru, ш'апої lucratі ші АЛТЕЛЕ МУЛЦІМЕ. К8М ПОАТЕ ЧІНЕВА АНВЦА АН АСЕМЕНА ЛІМЕЗ О ЛІТВРАТ8РЖ 8НДЕ Н8 ПОАТЕ АДНЧА КА АН АЛТЕ ЛІМЕІ ФАМІЛІЇ ДЕ ВОРБЕ Е8 РДДЧІНА ЛОР.

ТОАТЕ АЧЕСТЕД С'АЙ ЗІС Н8МАЙ ПЕНТР8 ФОЛОСУЛ ЛІТЕРАР КZ Н8 ТРЕБУЕ ЛІМЕЗ ФРАНЦЕЗВ БВГАТЖ АН ШКОАДЕ МАЙ НАІНТЕ ДЕ КЖТ АЛТЕ ЛІМЕІ. ЧЕ СЕ АТІНЧЕ АНГІД ЕСТЕ ФОЛОСУЛ МОРАЛ КАРЕ ЕСТЕ ШІ МАЙ ІМПОРТАНТ, ВАЗВ ЧІНЕВА ЧІЕА ЧЕ АРВТ АН НОТА I а Паралелісм8Л8І ЧЕ СЕ ПУБЛІКZ. ПЕНТР8 ПРЕСКВРГАРЕ ТАК АЧІ ДЕСПРЕ АЧЕАСТА, ШІ АПОЇ ТРЕБУЕ СЗ ФІ8 КОНСЕКВЕНТ К8 ПЛАН8Л МЕ8; КЖЧІ ТЕМЗНД8МЗ, ДЕ ПРЕЖ8ДІЦЕЛЕ ОДМЕНІЛОР ПЕНТР8 АЧЕАСТА ЛІМЕЗ ЧЕ А АЖ8НС О МАНІЕ АН ТОАТЕ КАСЕЛЕ ШІ АН ТОАТЕ ЧЕРКВІЛ, С8НЧ СІЛІТ СЗ О ПРІІМЕСК АН АЧЕСТ ПРОЖЕТ; ПЕНТР8 КZ ПЗРІНЦІЇ 'ШІ АР ЦІНЕА КОПІЇ ФХРЖ ЕД8КАЦІЕ ШІ НЕПРОКОПСІЇ, К8М АМ ЗІЧЕ НЕДУШІЛ ВІСТРІКZ, ДАКА Н8 ВА АВЗІ ДІНЧЕ МАЙ ФРАЧЕТЖ ВЖРСТЖ А АНГЖНА ФРАНЦОЗЕЗВ.

СЗ ПЗШІМ АК8М ШІ ЛА МЕТОД8Л ШКОАДЕЛОР САЙ АНВЦЦТ8РЕІ. ДЕ ВА ЧЕРЧЕТА ЧІНЕВА ВОРБА АН ВЦЦТ8РЖ АН АДІВВРАТА АНСЕМНАРЕ АН ФІЕ ЧЕ ЛІМЕЗ, САЙ АН АНСІМНАРЕ К8 КАРЕ С'А ПРІІМІТ АН ЛІМЕЗ РОМЗНЕАСКЖ, ВА СЗ ЗІКZ ПЗШІРЕА ПРІН КАРЕ ДОБЖНДІМ К8НОЩІНЦЕЛЕ ЧЕ Н8 ЛЕ АМ АВ8Т. АН ОРІ ЧЕ АВКР8 ГРЕШАЦІЕ ЧІНЕВА ДЕ Н8 ВА 8РМА ПАС8РІЛОР ЧЕ ФАЧЕ НАТ8РА АН АВКРВРІЛЕ САЛЕ; ТОТ ЧЕ ЕСТЕ АВПЕ НАТ8РЖ ЕСТЕ ШІ МАЙ ЛІСНЕ. НАТ8РА АН ТОАТЕ АВКРВРІЛЕ САЛЕ СЕ СЛ8ЖАЩЕ К8 ЕЛЕМЕНТЕ ДІН КАРЕ ФШІ АЛКЖТ8ЕЩЕ АПОЇ ПРОД8КЦІІЛ, ШІ АН ТОАТЕ АВКРВРІЛЕ САЛЕ О ВЕДЕМ К8 ДЕЛА АНАЛІС ТРЕЧЕ ЛА СІНТЕС. ЦЕНІ8Л, КЖНДІНВЕНТЖ, КЖНД КРОІЕЩЕ, ТОТД'А8НА ПРІН АНАЛІС ТРЕЧЕ ЛА СІНТЕС; ПР8НК8Л КЖНД АНЧЕПЕ А ВОРБІ ШІ А ДОБЖНДІ К8НОЩІНЦЕ, АНТЖІ8 К8НОАЩЕ Ш'АПОЇ Н8МЕЩЕ, АНТЖІ8 АДНЧА ЕЛЕМЕНТЕ ДЕ ІДЕІ ШІ ДЕ ВОРБЕ, ШІ АПОЇ АНЧЕПЕ А КОНВІНА Ж8ДІКZЦІ ШІ ФРАСЕ; ВЕДЕМ К8 МІНТЕД АВІ ДЕЛА АНАЛІС ПЗШАЩЕ ТРЕПТАТ ЛА СІНТЕС ДІН ЧЕА МАЙ ФРАСЕ.

ЧІТК ВЖРСТК ПНН. А ЛІВРДЖНЕЦЕ, ШІ ДН ТОАТЕ ВЕДЕМ КЗ ЛІНВІЦЦТВРА ЧЕРЕ МЕТОДАЛ АНАЛІТІК КА СЖ СЕ ПОАТЖ ННМІ ДН. ВІНВІЦЦТВРZ, АДІКZ КА СЖ ПОАТЖ ПНШІ. КОНД НН СЕ ВА ЛВА АЧЕСТ МЕТОД, ТОТД'АВНА, ФІНД ДН ПРОТИВА НАТВРІЙ, ЛІНВІЦЦТВРА СЕ ФАЧЕ ЗВІБАВНІКZ ШІ МАЇ ФВРZ СПОР, ІАР СПОРВЛ ЧЕ АР ПНТГА ЕШІ НН'Л ПОАТЖ ЧІНЕВА АВЕА ДІКЗТ АНТОРКІНД'СЕ ПЕ НЕСІМЦІТЕ КЗ МІНТЕА ІАР АДАНОЛІС АДІКZ АДАФЛАРГА ПРІЧІНІЙ. Претвтіндіні ЕСТЕ ДЕ НЕДВІРДЖ ТРЕВІНЦУ ЛА ЛІНВІЦЦТВРZ МЕТОДАЛ АНАЛІТІК, ШІ КЗ МВЛТ МАЇ ВЖРТОС ЛА НОРОДДЕЛЕ ЧЕ ДНЧЕП.

ДНСZ ЧЕ ЕСТЕ МЕТОДАЛ АНАЛІТІК ДЕ КЗТ В'ПНШІ ЧІНЕВА КЗ ШКОЛАРІ СВІ ДЕДА ЧЕЛЕ К8НОСК8ТЕ КЗТРЕ ЧЕЛЕ НЕК8НОСК8ТЕ, ДРЛА ЧЕЛЕ МАЇ ЛЕСНЕ КЗТРЕ ЧЕЛЕ МАЇ АНЕВОІЕ? СЖ ПНХЕМ АК8М 8Н КОПІЛ ЛА ЛІНВІЦЦТВРZ; ТРЕВ8Е ПРІН ЛІМБА СА ПРІН ВОРБЕЛЕ ШІ ІДЕІЛЕ К8НОСК8ТЕ Л8І СВІ ФАЧЕМ К8НОСК8ТЕ АЛТЕ ВОРБЕ ШІ АЛТЕ К8НОЩІНЦЕ, ДНСZ ФЗРZ А СВРІ ПЕ СКАРZ ПРОГРЕСІВZ А НАТВРІЙ. РОМЖН8Л ДАР ТРЕВ8Е СЖ АНЧЕАПZ РОМЖНЕЩЕ, ШІ КА СЖ НН ГРЕШІМ ПЛАНВРІЛЕ НОАСТРЕ ПЕ АЧЕАСТЖ СКАРZ, ДЕ АЧІ ВОМ ТРЕЧЕ КЗ ДЖНС8Л ДЕ О ЛІМБZ СА8 ДІАЛЕНТ ЧЕ АРЕ МАЇ МВЛГZ АСЕМЖНАРЕ КЗ ЛІМБА Л8І, АЧЕАСТА ЕСТЕ ЛІМБА ІТАЛІАНZ ЕСТЕ ЛІМБА РОМЖНЕСКZ АН СТАРЕА ВІРБЕЦІЇ, ЕСТЕ ЛІМБА РОМЖНЕСКZ ЧЕ СЕ К8ВІНЕ 8НЕЙ МІНЦІ МАТОРЕ ШІ ДІ ТРЕВ8ЕО ДЕОСЕВІТЖ ЛІМБZ ДЕ КЗТ А КОПІЛ-Л8І, СА8 А 8Н8Т НОРОД АН ПР8НЧІАЛ8І.

КЗ МАТІРІАЛ8Л ДЕ ВОРБЕ ЧЕ ДОВЗНДЕЦІЕ 8Н РОМЖН АН АЧЕСТЕ ДОЖ ДІАЛЕНТЕ РОМЖНЕСК ШІ ІТАЛІАН, ПОАТЖ ПНШІ КЗ МАРЕ АН-ЛЕСНІРЕ ЛА ЛІМБА ФРАНЦЕЗ, АН КАРЕ ДОВЗНДІМ ШІ АЛТЕ ВОРБЕ ВІЗЗНД ШІ АЛТЕ ФОРМЕ; КЗ КЗТЕ ТРЕЙ ЛІМБІ, АК8М ПОАТЖ ПНШІ ЛА ЛІМБА ДАТІНZ, КАРЕ НН Е ЗАТА ДЕ

КЗТ ВОРБЕЛЕ ШІ ФОРМЕЛЕ ІТАЛІЕЙ ВЕКІ ДН-ТРІЦІ ВДД8СЕ ЛА СІНТІС; ВОІ8 ОЗ ЗІК АДІ-КZ КЗ К8 ВОРБЕЛЕ ДІН ЛІМБА РОМЖН, ІТА-ЛІАНZ ШІ ФРАНЦЕЗЖ К8НОАШЕ ЧІНЕВА МАЇ ТОАТЕ ВОРБЕЛЕ ДІКІДІОНАР8Л8Т ЛАТІН, ШІ Н'Д-РЕ МАЇ МВЛТ ДЕ АЧІ АНАІНТЕ ДЕ КЗУ А ВЕ-ДЕА ФОРМА СА8 СХІМАТИС8Л АЧЕСІІ ЛІМБЕ СІНТЕТІЧЕ, ЛА КАРЕ, ВА СЖ АЖ8НГZ. ІТАЛІА ВЕКЕ АТРІБ8ІТ СЖ ТРЕАКZ ПРІН ТРЕПТЕЛЕ АНАЛІС8Л8Т, СФЕЛ К8М АДІК8Т ТОАТЕ НОРОДДЕЛЕ, ШІ АЕФЛ К8М ТРЕЧЕШІ ДНЕ8ШІ ПР8НК8Л КЗТРЕ ВІРБЕЦІЕ КЗ ЛІМБА СА. КЗТД ДІОСЕВІРЕ ЕСТЕ ДЕЛА ЛІМБА ПР8НК8Л8Т ЦЕРМАН ПНН ЛА ЛІМБА Л8І ГЕТЕ!

Д8ПЕ ЧЕ АМ АРВТАТ НЕК8ВІІНЦЕЛЕ СІ-СТЕМЕЙ ТРЕК8ТЕ, АНДРЖНЕСК А ПРОПУНЕ ШІ Е8 О ПВРЕРЕ КАРЕ ЕСТЕ КА О КОНКЛА8ІЕ ДІН ЧЕЛЕ ЗІСЕ ПНН АЧІ.

ДНТГІ8 ТОЦІІ ПРОФЕСОРІЇ ОЗ СЕ СК8-ТВРЕ КЗ ТОТ8Л ДЕ СІСТЕМА ТРЕК8ТZ, ПЕН-ТР8 КЖ СОКОТЕСК КАІ ВА ФІ ВЕНІТ ЧЕАС8Л СЖ КАДЗ; АДІЛЕА, СЖ ФАКZ К8М СЖ К8НОАСКZ БІНЕ ЛІМБА РОМЖНГАСКZ; ПЕНТР8 КZ НН Е АНЕВОІЕ; А ТРЕІЛЕА ОЗ АЕБZ О ДН-ЦЕЛЕЦЕРЕ ДНТРЕ СІНЕ, О 8НІРЕ, О АД8НДРЕ ШІ О МВС8РZ СА8 8НІМЕ, ОАРЕ-КАРЕ КЗ КА-РУ СЖШІ ФАКZ КЗТ8Л СА8 ФЕЛ8Л СІСТЕМЕЙ ДНВІЦЦТВРІЛОР ДЕ АЧІ АНАІНТЕ.

Д8ПЕ К8М АДІ ФОСТ АНТОКМІГЕ ШКОД-ЛЕЛЕ ПНН АК8М, СЖ СЕ РЕФ8НДЕ ДЕ ТОТШІ СЖ РЕМВЕ ННМАЛ МЕТОДАЛ ЛАНКАСТЕРІ-АН, А ВІР8ІА ДНТР8Д8ЧЕРЕ АН ЦАРZ, ШІ КЗ ПРІЛЕНДЖА АЧЕСТА О ЗІК КЗ С8НТЕМ ДАТОРІ ДЛ8І Д8МІГРІЕ БІЛІ. ДНВІЦЦТВРІЛЕ АН-СЖ ЧЕ СЕ ДА8 ПРІН АЧЕСТ МЕТОД ТРЕВ8ЕК РЕЛ8КРАТЕ ПЕНТР8 КZ Н'Д8 8НІМЕ; С8НТ Л8-КРАТЕ ДЕ МАЇ МВЛЦІ ІНШІ КАРІ НН С'А8 ДНЦЕЛЕС ДНТРЕ СІНЕ ШІ СЕАМЖН НІШЕ М-Д8ЛАРЕ ЕТЕРОЦЕНЕ АД8НАТЕ ЛА 8Н ЛОК.

ДІПСА 8НІМЕЙ ЧЕ С'А ВІЗЗ8Т АН СІСТЕМА ЧЕА ПНН АК8М ЕСТЕ ДЕ ЧІА МАЇ ГРАБНІКZ

ТРЕБІНЦІВ А СЕ ЕВГА АН СІСТЕМА ЧЕА НВОЗ, КВЧІ АЧЕСТА ЄСТЕ СУФФЛЕТВЛ АНВЗ-ЦУТВРІЙ КОПІЛОР.

АН ТОВТЕ КЛАСЕЛ СЗ ДОМНЕАСКЖ МЕТОДАЛ АНАЛІТІК КА СІНГВРВЛ МЕТОД КВВІНЧОС ЛА АНВЗЦУТВРЗ.

ФІНД КЖ ЛІМБА НОАСТРЗ АРЁ ТРЕБІНЦІЗ ДЕ КВЛТВРЗ, СІНГВРЗ ВА ФІ ЛІМБА ЧЕА МАЇ ДЕ НЕАПВРАТВ ТРЕБІНЦІШІ ПРІНТР'ЖНСА ВОР ФІ КОПІЛ АНТРВДВШІ АН ТОВТЕ ЦІІНЦЕ ШІ ЛІМБІЛЕ.

ПЕНТРВ КВЛТІВАРЕА ЛІМБІЇ НОАСТРЕ ВОМ ПРІІМІ ШІ АЛТЕ ЛІМБІ СПРЕ АНВЗЦУТВРЗ.

ДІН АЧЕСТЕ ЛІМБІ СТРІНЕ 8НЕЛЕ СЕ ВОР ЕВГА АН ШКОДЛВ АНДАТОРАТЕ ШІ АЛТЕ НЕ АНДАТОРАТЕ.

ЧЕЛЕ АНДАТОРАТЕ 8НЕЛЕ ВОР ФІ ЄГАЛЕ ШІ СВОРРІ ЛІМБІЇ РОМЖНЕЦІШІ АЛТЕ ДОКТЕ.

ЛІМБІЇ СВОРРІ ШІ ЄГАЛЕ ВОМ ПРІІМІ АНТЗІВ ПЕ ІТАЛІАНА ШІ АПОЇ ПЕ ФРАНЦЕЗА; ІАР ЛІМБЕ ДОКТЕ, ПЕ ЛАТИНА ШІ ЄЛЕНІКА.

МЕТОДАЛ АНАЛІТІК СЕ ВА АНТРВДВЧЕ, НВ НВ МАЇ ФІЕ КАРЕ ЛЕКЦІЕ АН ПАРТЕ ЧІ ШІ АН ФІЕ-ЧЕ РАМВРЗ ДЕ АНВЗЦУТВРЗ, ШІ АН ТОВТВ СІСТЕМА ШКОДЕЛОР, АВПЕ КВМ СЕ ВА ВЕДЕА; АНКВТ КОЛЕЦВЛ АНТРЕГ ВА ФІ ІКОАНЗ АН МАРЁ В ФІЕ-КВРІА РАМВРЗ.

АН ШКОДЕЛЕ АНЧЕПХТОАРЕ СЕ ВА АНВЗЦА НВМАЇ РОМЖНЕЦІ; ІАР АН КЛАСЗЛ ЧЕА АВПЕ 8РМЗ ДІН КАРЕ ТРЕЧЕ ЛА 8МАНІОРЕ СЕ ВОР ПРЕГЖТІ ШКОЛАРІЇ КЖ АНВЗЦУТВРІЛЕ ЧЕ АВ СЗ 8РМЕЗЕ АН КЛАСЕ 8РМЖТОАРЕ. ДІ СЕ ВОР ДА АНЧЕПХТВРІ ДЕ ГРЖМАТІКА РОМЖНЕАСКЖ, НВМАЇ ЄСЕМПЛЕ ФВРЗ РЕГВЛЕ, НВМАЇ ДЕКЛІНАЦІЇ ШІ КОНЖВГАЦІЇ; СЕ ВОР ТІПЗРІ АНТР'АДІНС ТАБЛЕ СПРЕ ДЕПРІНДЕРЕ А КУНОАЦІЕ, ШІ А ЧІТІ ЛІТЕРІЖЕ ЛАТИНЕ ШІ ГРЕЧЕЦІ. АН АЧЕСТЕ ТАБЛЕ ВА ФІ КВРАТ 8Н ВОКАБУЛАР КОМПАРАТІВ ДЕ ВОРВЕЛЕ ДЕ АНТЗЕА ТРЕБІНЦІК. ВА СЗ ФІМ КОНСЕКҮЕНЦІ АЛ МЕТО-

ДВЛ АДОПТАТ (АНАЛІТІК), ПВШІНД ДЕЛА ЧЕДЕ КУНОСКУТЕ КВТРЕ ЧЕЛЕ МАЇ ПВЦІН КУНОСКУТЕ ШІ АША МАЇ АНКОАО, ВОКАБУЛАРВЛ ВА ФІ РОМЖНЕСК ШІ ІТАЛІЕНЕСК, ФІНД ПРЕД ПВЦІНД ДЕОСЕВІРЕ ШІ ЛА ОРТОГРАФІЕ АНТРЕ АЧЕСТЕ ДОЗ ДІАЛЕКТЕ. АЧЕЛАШІ ВОКАБУЛАР СЕ ВА ДА КОПІЛОР АН СЕМЕСТРВ ДВПЕ 8РМЗ АЛ АЧЕСТВІ КЛАС, АЛКВТВІГ АНТР'АДІНС РОМЖНЕЦІ, ІТАЛІЕНЕЦІ ШІ ФРАНЦОЗЕЦІ. ПРІН МІЖЛОКВЛ АЧЕСТА СЕ ДЕПРІНД ШКОЛАРІЇ А ЧІТІ КВТРЕ ТРЕІ ЛІМБІЛЕ, АШІ АНТІПХРЕСК ВОРВЕЛЕ МАЇ ВІНЕ АН ЦІНЕРЕА ДЕ МІНТЕ АВЗНДВЛЕ МАЇ АНТЗІВ АН ДОЗ ЛІМБІ, ШІ ДЕ АДОДАРЖ КА О РЕПЕТІЦІЕ АН ТРЕІ, ФВРЗ А СЕ ФАЧЕ ПРЕКВМАРЕ; ШІ АПОЇ СЗ СЕ ДЕПРІНД ФІРЕЦІ ФВРЗ РЕГВЛЕ А ФАЧЕ О КОМПАРАЦІЕ АНТРЕ СЕМНЕЛЕ ІДЕІЛОР, КАРЕ ФВРЗ ГРЕЧТАТЕ АНФІЦІШАЗЛ КОПІЛОР 8Н ФЕЛ ДЕ АНЧЕПХТ ДЕ ЛІТВРАТВРЗ ПРАКТИКZ.

(На 8РМА.)

Констітюція Трансільванії. *)

Темеліа ші Стажлії чеї май де Фрұнте, каре фак констітюція патрії ноастре, стаў АН 8РМЖТОАРЕЛЕ:

1. Аргіколії 8нірій політіческі а статутілор Трансільванії дела АНВЛ 1542 поз. ла а. 1545.

*) Ячест єкстракт інтересаторів с'ад Ампарташіт Редакцієй де квтрев 8н дому Іхрісконсват де націє сас. Домніаліт, прекхм май де мұлте орі, аша ші аттіждаты воешке а ремжна АН фодіев ноастрз анонім. Ної фнес не сімцим АНДАТОРАЦІ, ал адъчи пентрв а ле сале останелі жұлдызмітіз АН пөвлік.

Редактор.

2. Діплома Ампхратузві Леополда, д'8л, д'8пз каре се кіамз ші се орнадз-
ла ан8л 1691 Ініє 4.

3. Санкція прагматіків, адекъ леїчіз-
треа, прін каре ла ан8л 1744 статутріле
Трансілаванії, а8 десфінцат дрепт8л але-
щерії домніторіз8ті, прімінд с8кчесіа ка-
сеі ҳабе8ріко лотарінгіче прек8м ғн лі-
нія б8ржтеаск, аша ші ғн чеа фемеаск.

4. Артіколії діеталі дела 1791 ан-
коаче.

П8нкт8ріле 8нірій челор траї нації, а-
декъ а 8нг8рілор (с8пт каре н8міре се
анцелег сінг8р прівілеїації н8меші, фіе
ачеа орі де че націе), а Сак8ілор ші а Га-
сілор с8нт: 1. Г8п8нереа с8пт 8н до-
мніторіз обшеск. 2. Сфат8л де таінз (г8-
берн8л) алк8т8ті дінг8р'8н н8мзр потрі-
біт де м8д8ларій алеши дін с8н8л н8мі-
телор нації. 3. Депліна армоніе а нації-
лор. 4. Обшеска ад8наре, че се н8меше
діетз. 5. Обшеска ап8раре а патріеї.

Прін діплома Ампхратузві Леополд
се леїчізе:

1. Слобоженіа челор патр8 реліції
пріміте де маї наінте; адекъ: а чеїї ро-
мано католіче, а к8рії дрепт8рі ле аре ші
чеа греко-католік, а чеїї єлеветіко-рефор-
мате, а чеїї д8г8стано-протестанті ші а
чеїї соцініане са8 8ніт8рьшеци. 2. Ан-
т8ріреа т8т8рор дрепт8рілор ші а пріві-
леїт8рілор, че се афлз ғн Трансілаваніа.
3. Ант8ріреа правілілор Трансілаванії. 4.
Ант8ріреа т8т8налелор ші але алтор д8-
регт8рії. 5. Ржндузіреа н8маї а патріо-
цілор п8мжнтені ла десіб8теле пост8рі а
ле ок8рм8рії. 6. Анпхріреа пропріет8-
цілор конфіскате н8маї ла патріоції че а8
п8с меріте пент8р патріе. 7. Ржндузіреа
ла челе маї марі д8регт8рії але патріеї
н8маї патріоцілор п8мжнтені. 8. Мо-

діл, д8пз каре се кіамз ші се орнадз-
іеск діетеле. 9. Ашезареа пошелор.

ла ан8л 1583 фебр. 11, Статутеа,
адекъ леїчіле партік8ларе але сасілор са8
ант8ріт д8к8т8р Стефан Баторі, кра-
ї8л Полонії ші домн т8тдеодатз а Тран-
сілаванії, ғн резіденціа крзаск Враковіа.

Ачеаста єсте констіт8ціа, де каре се
б8к8рз мареле прінціпат ал Трансілаванії.

Кантик.

(XXI)

(д8пз Кішфал8ді Шандор)

Рж8рел! че к8рүі ла в8ле,
Ал віецимі тіп сенін,
К8нд н'ав8ам с8 зі8 де жалр,
Ші ерам в8сел де плін.

Ах т8, 8нде аш8затз
Песте церм8ре 8н фоліт
О в8д п8 ачеа, н'нд8ратз,
Че де tot м'а8 пр8пздіт.

Ан оглінда'ці чеа ч8р8аск
Мжндр8т т8п с8ц ш'а8 г8сіт;
Дар ф8мос с8'л німер8аск
Анкъ ом н8 ла8 в8псіт.
Іо'нтр8тале апе, лакрзмі
Фербінці м8лте ам стрзк8рат,
Лін8ці м8рм8р де с8спін8мі
Дессеорі са8 т8р8зрат!

Арбор де стежарі8, де в8ак8р
Інвекіт; дар с8нзтос,
Че м8рзец прівеші спре к8мп8р
К8 в8рв8л чел п8д8рос;

Т8'НТР'8Н ВЕАК ГРЕЙ ДЕ ВІФОДРЕ
АСПРЕ ВАНТ8РІ АЇ РЗБДАТ;
СЛАВ8Л ОСТЕНІТ РЕКОДРЕ
ТОТ АА ТІНЕ А8 АФЛАТ!

АХ! ШІ МЖНДРА, НЕНДВРАТZ
С8БТ АЛТ8Ш СЖН ДЕС 8МБРІТ
ВІНЕ А ПРІВІ СТАМПВРАТZ
ДА АЛ СОДЕЛГІ СФІНЦІТ.
ФР8НЗЗЛЕЦІ ВЕРЗІ АСК8ЦІТ
С8СПІНЖНД Е8 ЛЕАМ МІШКАТ,
Ш'А ТАЛЕ ТАРІ РЗДЖЧІНЕ
АЛКРЗМЖНД ЛЕАМ АДЗПАТ!

А. АРДЕЛЕАН.

КЖТЕ ЧЕВА.

К8М АНЦЕЛЕЦІ АЧЕАСТА? ӮН ОМ
ПРЕАМ8ЛТЕ ВОРБІТОРІ8 СЕ АФЛА ОДАТZ АН
СОЦІСТАЕ КБ ВЕСТИ8Л КОМПОЗІТОР ІІ.
М. ВЕБЕР. — ВШІНД АЧЕСТ ДІН 8Р-
МЗ ДІН КАСЗ, ЗІСЕ ФЛЕКАРІ8Л: „К8М СZ
АНЦЕЛЕЦЕМ АЧЕАСТА? ОАМЕНІІ АЗ8ДА ПЕ
А. ВЕБЕР, КА ПЕ ӮН БЗРБАТ ІСТЕЦ, ШІ ІАТZ
КZ ЕЛ С8ПТ ТОАТZ ПЕТРЕКАНІА НІЧ ГВРА Н8
ША8 ДЕСКІСО.“ „СZ ІЕРЦІ ДОМН8ЛЕ,“ РЕ-
П8НСЕ О ДАМІЗ, ЕЛ А8 ДЕСКІСО; ПННК КННД
АЇ ВОРБІТ Д8МНІАТА, А8 К8СКАТ ЧЕЛ П8ЦІН
ДЕ АДАГПРЕЗЕЧЕ ОРІ.

АНТРЕБАРЕ НЕОМЕНЕАЦЖ. ӮН ЕН-
ГЛЕЗ АФЛЖНД8СЕ КА ОАСПЕТ ЛА ӮН ГРАФ ДЕ
ЦІРМАНІА, ВЗРГДІН АНТЛМПЛАРЕ ӮН ПЗХАР.
ГРАФ8Л АНТРЕБZ, ДАКZ АР ФІ ОБІЧН8ІТZ
АН БНГЛІА АСЕМЕНЕА АП8К8Т8РZ. ВНГЛЕЗ8Л
СЕ РЕК8ЛЕАСЕ ШІ РЕСП8НСЕ: „АЧЕАСТА ТОК-
МА Н8, АНСА ДАКZ СЕ АНЕЖМПЛZ, ЧЕЛ П8-
ЦІН Н8МАЇ АНТРЕБZ НІМІНІ ДЕ АЧЕАСА.

КОМПЛІМЕНТ. ӮН ПОПЗ ФРАНЦОЗЕСК СЕРІ-
ДІКАСЕ С8С ПЕ ТЕАТР8, ІАР' АІН ПАРТГР СТРІ-
ГА АЛЦІ: „ЖОС, ЖОС!“ АНСА ДЖНС8Л АЛШІ
ЦЖН8 ЛОК8Л, ШІ АНТОРКЛНД8СЕ КВТРZ П8-
БЛІК ЗІСЕ К8 ВЛЖНДЕЦЕ; „ДОМНІЛОР! ДЕ-
КНД АН АД8НАРЕА Д8МІЛОР ВОАСТРЕ МІ-
СА8 Ф8РАТ 8Н ЧЕАС ДЕ А8Р, МАЇ В8К8РОС
ВОІСК А КЕЛТ8І СПРЕ А'МІ К8МПВРА ӮН БІЛІТ
ДЕ ТЕАТР8, ДЕ КЖТ АМІ П8НЕ ШІ ТАБАКІГР
АА РІЗІКО.

ДІН ГЕТЕ.

ОМ8Л ТРЕБ8ІЕ СZШІ ПЛАХТЕАСКZ СК8МП
РЗТВЧІРЛЕ САЛЕ ДАКZ ВРЕА А СК8ПА ДЕ ЕЛЕ,
ШІ АПОІ МАЇ АРЕ СZ СП8ІЕ ДЕ НОРОК.

ЧЕЛЕ МАЇ МАРІ ГР88ТВЦІ СЖНТ АКОЛО,
8НДЕ Н8 АЕ К28ТГМ.

КАРЕ Н8 ЦІЕ І8БІ, АЧЕЛА ТРЕБ8ІЕ СZ АН-
ВЕЦЕ А СЕ ЛІНГ8ШІ, АЛФЕЛІ8 Н8 О СКОАДТ
ЛА КАЛВ. НЕМ8ЛЦЖМІРЕА ТОАДЕДВНА ЕСТЕ 8Н
ФЕЛІ8 ДЕ СЛЗЕ1Ч8НЕ. В8 НІЧІ ОДАТZ Н'АМ
В8З8Т, КА ОАМЕНІ ҲАРНІЧІ СZ ФІЕ ФОСТ НЕ-
М8ЛЦЖМІТОРІ.

ФР8МСЕЦА НІЧІ ОДАТZ Н8 СЕ ПОАТФ Ж8-
ДЕКА ПЕ СІНЕ АЛГ8Ш.

ӮН ФРАТЕ СПАРГЕ ОАЛГ, ЧЕЛЕЛАЛТ СПАР-
ГЕ ВЛЧОДРЕ. РЕА ҶКОНОМІЕ!

ЧЕЛА МАЇ МАРЕ НОРОЧІРЕ ЕСТЕ АЧЕЕА, КА-
РЕ АНДРЕСТЕАЗZ ЛІПСЕЛЕ ПОАСТРЕ ШІ ГРЕШЕ-
ЛІЛЕ НІЛЕ ПОТРІВЕЩЕ.

ОАМЕНІІ АДЖНК К8ЦЕТГТВТОРІ ШІ СЕРІ-
ОШІА8 ПОЗІЦІЕ РЕА КВТРZ П8БЛІК. (Н8 ПЛАК).

ПЕ ВЛГРЖНІ ЛІ КР8Ц8М, ПРЕК8М КР8Ц8М
ПЕ ПР8НЧІ.

НІМІК Н8 ЕСТЕ МАЇ АНФРІКОШАТ, ДІКАТ
НІЩІНЦА ЧЕА Л8КРГТОДРЕ.

ОЗ АЗ АФАРZ ӮН ПРІВ. ТІПОГРАФІА ЛІБІ ІОАНН ГЕТТ